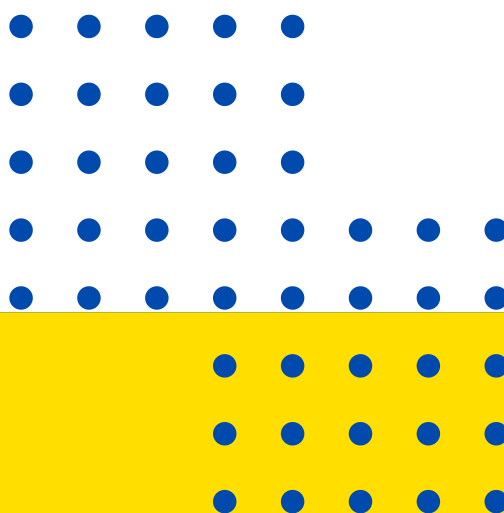




# СОЦІАЛЬНО-ОСВІТНІ ДОМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

матеріали  
VI Всеукраїнської науково-практичної  
Інтернет-конференції



# ЗМІСТ

## ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

<b>Віолетта Дубосару, Наталія Коляда.</b> Необхідність забезпечення інклюзивного освітнього середовища в закладах вищої освіти	12
<b>Галина Галацан.</b> Стан дивергентного мислення підлітків з порушенням розумового розвитку в результаті застосування корекційно-розвивальної програми	18
<b>Марина Дяченко, Лариса Бутузова.</b> Використання арт-терапії у корекційній роботі з дошкільниками, які мають мовленнєві порушення	23
<b>Наталія Журбей, Людмила Котлова.</b> Взаємодія з батьками під час формування зв'язного мовлення дітей із затримкою психічного розвитку	29
<b>Людмила Загурська, Інна Загурська.</b> Врахування сильних сторін та труднощів як основа психолого-педагогічної підтримки учнів із розладом аутистичного спектра	32
<b>Інна Іншакова.</b> Розвиток інклюзивної освіти в Україні	35
<b>Людмила Комарніцька.</b> Specifics of a psychologist's work with children who have special educational needs	38
<b>Жанна Кондратюк, Ірина Омельченко.</b> Міжособистісна комунікація фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів з дітьми, батьками та педагогами: особливості та ефективні стратегії	41
<b>Наталя Малярчук.</b> Інститут міжкультурних асистентів як складова інклюзивного освітнього середовища для учнів з досвідом міграції	47
<b>Олена Мартинюк, Віктор Гладуш.</b> Практична робота педагога з розвитку адаптивних здібностей молодших школярів з мовленнєвими порушеннями	52

<b>Лілія Микитчук, Людмила Котлова.</b> Використання прийомів здоров'язберігаючих технологій у роботі логопеда в закладі дошкільної освіти	<b>59</b>
<b>Анастасія Попова, Ольга Гуренко, Ганна Лопатіна, Ганна Мицик.</b> Соціально-реабілітаційний супровід як ключовий елемент створення інклюзивного освітнього середовища в закладах вищої освіти в контексті стратегічних ініціатив	<b>64</b>
<b>Олексій Пришелець, Анна Кіріллова.</b> Забезпечення права на освіту осіб з ООП	<b>72</b>
<b>Руслана Сойчук.</b> Характеристика інклюзивного освітнього середовища закладу освіти у світлі вимог сьогодення	<b>75</b>
<b>Жанна Ступницька, Сергій Котловий.</b> Особливості використання методу біоенергопластики та самомасажу у розвитку мовленнєвої моторики дітей із загальним недорозвиненням мовлення	<b>78</b>
<b>Роксолана Субашкевич, Любов Нос.</b> Особливості навчання англійської мови учнів із особливими освітніми потребами	<b>83</b>
<b>Дар'я Супрун, Микола Супрун.</b> Елементи позааудиторної роботи зі студентами-дефектологами	<b>88</b>
<b>Інна Тарасенко, Ірина Кучерак.</b> Подолання порушень вимови шиплячих звуків у дітей молодшого шкільного віку із псевдобульбарною дизартрією	<b>92</b>
<b>Світлана Яковлева.</b> Механізми регуляторних порушень при затримці психічного розвитку	<b>95</b>

## **ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**

<b>Яна Бовсунівська, Олена Мірошниченко.</b> Використання ігор для розвитку мовлення у дітей з особливими потребами	<b>101</b>
<b>Анна Бальсанко, Тетяна Лях.</b> Теоретико-практичні засади впровадження інклюзивної освіти	<b>105</b>
<b>Ольга Гуренко.</b> Розробка міждисциплінарних освітніх програм на засадах інклюзивного підходу: кейс Бердянського державного педагогічного університету	<b>110</b>

<b>Тетяна Єськова.</b> Педагогічні умови використання конструктора "LEGO" для розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку в інклюзивній групі	<b>115</b>
<b>Тетяна Комінарець.</b> Корекція розвитку усного мовлення молодших школярів із загальним недорозвитком мовлення засобами духовної музики	<b>120</b>
<b>Ганна Кривенко, Олена Ревуцька.</b> Реалізація моделі психолого-педагогічної готовності вчителів початкових класів до роботи у системі інклюзивної освіти	<b>126</b>
<b>Руслан Новгородський.</b> Перешкоди на шляху професійної підготовки фахівців до роботи з дітьми з РАС в інклюзивному середовищі	<b>132</b>
<b>Поліна Очеретенко, Вікторія Григор'єва.</b> Корекційно-розвивальні можливості музичного мистецтва у роботі з дітьми з порушеннями слуху	<b>137</b>
<b>Володимир Шевченко.</b> Індивідуалізація навчального процесу в умовах інклюзії	<b>143</b>

## **ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ І СФЕРИ ОСВІТИ**

<b>Ольга Байдарова.</b> Професіоналізація соціальної роботи в Україні: виклики для системи професійної підготовки працівників у сфері захисту прав дитини	<b>148</b>
<b>Вікторія Білецька, Світлана Максимець.</b> Особливості прояву емпатії у школярів з порушеннями мовлення	<b>154</b>
<b>Андрій Калінін, Наталя Новікова.</b> Особливості надання соціальних послуг у сільській місцевості	<b>158</b>
<b>Єлизавета Матвієнко, Михайло Савчин, Уляна Авраменко.</b> Цифрова трансформація: роль супервізії в підготовці фахівців	<b>163</b>
<b>Катерина Червоненко.</b> Моніторингові дослідження з проблеми академічної доброчесності у системі професійної підготовки майбутніх соціальних працівників	<b>169</b>

## ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

<b>Ганна Алексєєва, Олександр Овсянніков.</b> Інтеграція інформаційних технологій у соціально-педагогічну діяльність	173
<b>Дарина Балачіна, Марія Голубєва.</b> Бібліотерапія – необхідна складова розвитку основ професійної компетентності фахівця соціальної сфери	177
<b>Олена Василенко.</b> Сформовані навчально-професійні установки як запорука якості професійної спрямованості студентів соціономічного профілю в сучасних умовах	182
<b>Ірина Гальчич, Алла Ярошенко.</b> Формування медіаційних умінь у майбутніх соціальних працівників	185
<b>Богдана Здрілько, Наталія Новікова.</b> Соціальне проектування як технологія соціальної роботи з молоддю	189
<b>Катерина Корольова, Олег Блінов.</b> Кейс-менеджмент як інноваційна технологія соціально-психологічного супроводу ветеранів російсько-української війни	193
<b>Іван Пазиняк.</b> Організація соціальної роботи в цифровому освітньому середовищі університету	198
<b>Дмитро Поліщук, Ольга Ігнатюк.</b> Вимоги та напрями формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх викладачів вищої школи в умовах аспірантури технічного університету	200
<b>Вікторія Прудник.</b> Формування готовності майбутніх фахових молодших бакалаврів із соціальної роботи до інноваційної діяльності	206
<b>Ольга Столярник.</b> Формування компетентностей майбутніх соціальних працівників для роботи в умовах травмівних подій	211
<b>Ірина Суровцева.</b> Управлінське консультування організаційних змін в системі соціальної роботи	217
<b>Світлана Хлебик.</b> Технології медіації і посередництва у формуванні конфліктологічної компетентності майбутнього фахівця соціальної сфери	221

## СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВРАЗЛИВИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

<b>Аліна Будакова, Микола Криловець.</b> Соціально-педагогічні аспекти підтримки соціального захисту молоді	<b>224</b>
<b>Катерина Венцова, Анастасія Тургенєва.</b> Особливості влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: досвід країн ЄС	<b>229</b>
<b>Оксана Жукова.</b> Social protection of schoolchildren with PTSD: problems and prospects of supporting vulnerable categories in Ukraine	<b>234</b>
<b>Тетяна Зінюк, Катерина Петровська.</b> Технологія консультивання сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах	<b>237</b>
<b>Галина Клим'юк, Ірина Савельчук.</b> Методи і технології соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами в територіальних громадах	<b>241</b>
<b>Анастасія Коротка, Тетяна Петренко.</b> Медіація як альтернативний метод вирішення конфліктів	<b>245</b>
<b>Віктор Лях.</b> Актуальність соціальної інтеграції внутрішньо переміщених осіб	<b>248</b>
<b>Людмила Неїжпапа.</b> Проблеми соціального захисту дітей в громаді: можливості їх вирішення	<b>252</b>
<b>Людмила Нестеренко, Анастасія Попова.</b> Міжнародний досвід соціально-психологічної підтримки дітей, які постраждали від війни	<b>257</b>
<b>Валентина Николаєва.</b> Сутність соціальних обмежень осіб з інвалідністю	<b>262</b>
<b>Святослав Олійник, Наталія Новікова.</b> Соціальне підприємництво як форма вирішення соціальних проблем: український та міжнародний досвід	<b>265</b>
<b>Діана Рябчун, Яна Башманівська.</b> Організація соціального захисту осіб з порушенням слуху в умовах війни	<b>271</b>
<b>Іванна Шаврова, Ірина Савельчук.</b> Соціально-психологічні аспекти надання послуг людям похилого віку в надзвичайних ситуаціях	<b>276</b>

## ВИБРАНІ ПИТАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

- Наталя Анастасова.** Сенсорна інтеграція - ефективний засіб впливу на моторику дітей із дизартріями **279**
- Ольга Андрійчук, Олена Мірошниченко.** Розвиток комунікативних здібностей у молодших школярів з тяжкими мовленнєвими порушеннями **283**
- Анна Банах, Олена Ревуцька.** Використання пісочної терапії в корекційно-розвитковій роботі з дітьми **287**
- Євгенія Борисевич, Олена Ревуцька.** Діагностика стану сформованості графомоторних навичок та розвитку дрібної моторики рук в учнів із інтелектуальними порушеннями **293**
- Галина Гулей, Олена Ревуцька.** Діагностика диспраксії у структурі мовленнєвого дизонтогенезу дітей **299**
- Наталія Гашпоренко, Наталя Анастасова.** Проблематика розвитку продуктивної діяльності дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення III рівня **305**
- Тетяна Єрмак, Наталя Анастасова.** Профілактика порушень письма у дітей дошкільного віку **311**
- Микола Єфименко.** Значимість основних рухів у формуванні цілісної праксичної системи дітей із особливими освітніми потребами **315**
- Анастасія Звєгінцева, Олена Ревуцька.** Діагностика пізнавально-мовленнєвого розвитку дітей з інтелектуальними труднощами **321**
- Наталія Карпенко, Олена Мірошниченко.** Родина як складова частина реабілітації дітей з порушеннями мовлення **326**
- Анна Кіріллова.** Структура порушення у осіб, які мають зниження інтелектуальної функції **331**
- Вікторія Лізунова, Людмила Котлова.** Роль батьків у логопедичній роботі з розвитку комунікації у дошкільників з аутизмом **335**

<b>Наталія Мовчан, Ганна Сизко.</b> Формування навичок виразного читання учнів початкових класів з порушенням зору в інтегрованому навчанні	<b>338</b>
<b>Наталія Рачкіна, Людмила Котлова.</b> Використання методів ТРВЗ в роботі з дітьми дошкільного віку з ЗНМ для розвитку лексико-граматичної сторони мовлення	<b>342</b>
<b>Діана Ткачук, Віталіна Литвиненко.</b> Практичні аспекти застосування ігрових технік у процесі формування мотивації до навчання у дітей молодшого шкільного віку з мовленнєвими труднощами у процесі логопедичного супроводу	<b>344</b>
<b>Віолетта Фоменко, Наталія Лопатинська.</b> Профілактика дисграфії у дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами	<b>349</b>
<b>Ольга Фортуна, Ганна Сизко.</b> Корекція усного мовлення молодших школярів із заїканням засобами музикотерапії в умовах інклюзивного навчання	<b>353</b>
<b>Надія Шведюк, Ганна Хворова.</b> Логоритміка як засіб корекції мовленнєвих порушень у дітей з особливими освітніми потребами	<b>357</b>
<b>Ірина Швець, Ганна Сизко.</b> Особливості розвитку пам'яті у дітей старшого дошкільного віку із ЗПР та її вплив на готовність до шкільного навчання	<b>361</b>

## **ПРОЕКТУВАННЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНИХ ПРОГРАМ**

<b>Вікторія Железняк, Анна Кіріллова.</b> Нейрогімнастика та її роль у покращенні когнітивних функцій та навчальних здібностей молодших школярів	<b>365</b>
<b>Ірина Кичук, Віктор Гладуш.</b> Основні напрями корекційно-розвивальної роботи з дітьми із мовленнєвими порушеннями	<b>368</b>
<b>Каріна Козак, Людмила Котлова.</b> Елементи корекційно-розвиткової роботи з розвитку комунікативних навичок у дітей дошкільників	<b>375</b>
<b>Оксана Лонська, Людмила Котлова.</b> Розвиток словника у дітей з особливими освітніми потребами	<b>379</b>



**Тетяна Яндюк, Сергій Котловий.** Логопедична допомога дошкільникам з порушенням мовленнєвого розвитку **385**

## **ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ Й ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**

**Тетяна Бур'ян, Анастасія Попова.** Підтримка внутрішньо переміщених осіб в громадах: комплексний підхід до соціальної роботи **390**

**Марина Васильєва-Халатникова.** Безпечне освітнє середовище для іноземних здобувачів вищої освіти в умовах російсько-української війни **395**

**Ірина Долінчук, Віктор Гладуш.** Особливості вступу на магістерські програми з логопедії в період воєнного стану в Україні **397**

**Наталя Захарова.** Ветерани як клієнти центру зайнятості: законодавча підтримка **400**

**Вікторія Ківа, Анастасія Попова.** Особливості використання арт-терапії в системі соціально-психологічної підтримки дітей у воєнний час **404**

**Оксана Коваленко, Катерина Петровська.** Оцінка потреб та проблем сімей військовослужбовців **408**

**Олександр Козинець.** Прояви заїкання після контузій **419**

**Наталія Красікова, Надія Павлик.** Роль комп'ютерних технологій у логопедичній діяльності під час війни **424**

**Наталія Мацейко.** Ризики професійного вигорання соціальних працівників в умовах війни **427**

**Юлія Мельнікова.** Правозахисна підтримка українських мігранток у Грузії **434**

**Надія Сеньовська, Ірина Нестайко.** Методи дослідження різних аспектів організації патріотичного виховання у закладах освіти України **439**

**Наталія Сидорченко, Анастасія Тургенєва.** Формування стресостійкості учнів закладу загальної середньої освіти засобами арт-терапії **442**

<b>Наталія Служава, Анастасія Попова.</b> Соціально-психологічні проблеми репатріантів в Україні: виклики реінтеграції та можливості підтримки	<b>448</b>
<b>Любов Співак.</b> Резильентність майбутніх фахівців сфери соціальної роботи в умовах воєнного стану	<b>454</b>

## **ПРОЕКТУВАННЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНИХ ПРОГРАМ**

**Вікторія Железняк,**

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта  
Комунального закладу вищої освіти  
"Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія"  
Запорізької обласної ради

**Анна Кірілова,**

викладачка кафедри спеціальної освіти  
Комунального закладу вищої освіти  
"Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія"  
Запорізької обласної ради

### **НЕЙРОГІМНАСТИКА ТА ЇЇ РОЛЬ У ПОКРАЩЕННІ КОГНІТИВНИХ ФУНКЦІЙ ТА НАВЧАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ**

Нейрогімнастика є сучасним підходом, який поєднує фізичні вправи з когнітивними завданнями для покращення роботи мозку у дітей. Вона базується на використанні спеціальних рухів, що сприяють активізації обох півкуль головного мозку, поліпшенню когнітивних функцій, таких як пам'ять, увага та мислення. Особливо важливою нейрогімнастика стає для молодших школярів, адже цей вік є критичним періодом для формування навчальних навичок. Роль нейрогімнастики в освітньому процесі полягає в тому, щоб допомогти дітям краще засвоювати матеріал, підвищити їх мотивацію до навчання та знизити рівень стресу.

Нейрогімнастика – це комплекс вправ, спрямованих на активізацію мозкових структур та загального покращення мозкової роботи [1, с. 117]. Даний термін доповнювався різними науковцями. Наприклад, Д. Міллер робив акцент у своєму тлумаченні даного поняття на систематичності тренувань мозку, М. Мерценіх говорив про активізацію нейропластичних процесів у ході виконання вправ, Дж. Ратей у визначенні нейрогімнастики писав про позитивний вплив на гіпокамп, який відповідає за процеси запам'ятовування та навчання загалом [3; 4].

Багато фахівців зробили свій внесок у розвиток вектору нейрогімнастики, але одним із видатних психологів, який справив великий вплив на цю сферу, є П. Деннісон. Він розробив програму Brain Gym® - 26 вправ, які спрямовані на поліпшення когнітивних функцій і здатності до навчання в цілому. В основі його роботи лежить ідея про те, що фізичні вправи активізують роботу мозку. Програма Brain Gym® прекрасно підходить для молодших школярів. Вона націлена на поліпшення концентрації уваги, координації рухів – ключових елементів успішного навчання дітей молодшого шкільного віку. Загалом вправи програми можуть бути адаптовані до різного віку та потреб дітей [5].

Нейрогімнастика використовується для покращення базової координації сенсорних систем (вестибулярної, тактильної, опорно-рухової), рухової координації, координації між лівою та правою сторонами тіла, забезпечує розвиток просторових та комунікативних навичок, формування навичок саморегуляції.

Активізація нервових центрів, яка відбувається під час виконання невроправ допомагає людям, незалежно від віку, розкрити свої приховані здібності та розширити межі закладеного в організмі потенціалу [2, с. 132].

Крім того включення в заняття нейрогімнастичні вправи здатне попередити розвиток багатьох порушень розвитку, а також задовольнити потребу у фізичній активності, яка необхідна для нормального розвитку дитини молодшого шкільного віку. Також систематичні заняття в даному напрямку допомагають поліпшити перебіг діагностованих порушень, гармонізувати фізичний і психічний розвиток дитини, активізувати роботу серцево-судинної і дихальної систем, стабілізувати психічний і емоційний стан.

Основними принципами нейрогімнастики є: задіявання в роботу обох півкуль мозку; використання кінезіологічних рухів; розвиток балансу і координації; використання технік, що допомагають розвивати позитивне ставлення до себе і світу; енергетична активація.

Отже нейрогімнастика є ефективним інструментом для стимулювання когнітивного розвитку та навчальних навичок дітей. Вона поєднує фізичну та розумову активність, що сприяє покращенню координації, пам'яті та концентрації. Особливо корисною нейрогімнастика є для дітей з особливими освітніми потребами завдяки можливості адаптації вправ під

індивідуальні особливості кожної дитини, що дозволяє підтримувати їхній когнітивний розвиток та поліпшувати соціальну взаємодію.

### ЛІТЕРАТУРА

1. Варивода К. Нейрогімнастика як ефективний метод покращення когнітивних функцій школярів: аналітичний огляд. *Scientia et societas*. 2023. Вип. 3. С. 115–122.

2. Ганаба С. О. Тіло як інструмент пізнання: практики навчальної діяльності. *Актуальні питання впливу довкілля, фізичного виховання та спорту на здоров'я людини*. Бердянськ : БДПУ, 2021. С. 131–133.

3. Merzenich M. *Soft-Wired: How the New Science of Brain Plasticity Can Change Your Life*. Parnassus Publishing: 12. 2013. 266 p.

4. Ratey J. J. & Hagerman E. *Spark: The revolutionary new science of exercise and the brain*. 2008. 294 p.

5. The Brain Gym Program. Breakthroughs International. 2023. URL: <https://breakthroughsinternational.org/the-brain-gym-program/> (дата звернення: 03.10.2024).